

20, quod fieri debet extra casum necessitatis: non autem per hoc intenduntur definite, omnium harum partium inunctionem, essentiialiter requiri ad valorem Sacramentum.

15. Unde haec sententia non solum a tota Universitate Lovaniensi approbata fuit, ut refert Diana, part. 3. tract. 4. refutat. 468, sed etiam prescripta in diversis Ritualibus Dioceſanis, ut Mechlinensis, & Paffaviensis, pro tempore peccati graffantis, nec non & in Rituali Dioceſano Erfingensis; ubi c. 6. De Sacramento Extreme Unctionis memb. 1. circa fons, sic habetur: In morib⁹ conatus, pote graffante, ut perculerit vices, sufficiens sensus organum magis ad Ultionem expeditum, ex derelicto, dicendo: Per ipsam suadat unctioνem & suam piffosnam Misericordiam, indulges tibi Dominus, quidam qui deliquisti per sc̄m, auditum, odorum, gubernum, talium, lumbos (si inungeniū fuimus) & grefsum. Et cum preces, que primitandas, & subiungendas forent, poterunt privatim dici.

QUÆSTIO II.

De Effectibus, Subjecto, & Iterabilitate
Sacramenti Extremæ
Unctionis.

SUMMARIUM.

- 16 Effectus Sacramenti Extreme Unctionis.
- 17 I. Prater gratiam sanctificantem, remissio peccatorum.
- 18 Effectus remissione peccatorum, quomodo intelligentes?
- (a) Tract. 14. Dist. 2. num. 23, & 24.
- 19 II. Alleratio infirmi, & quomodo?
- 20 Peccatorum reliqua, quas abſtergit hoc Sacramentum, qua?
- 21 III. Liberatio ab infirmitate corporali, quando expedīt.
- 22 Subiectum Extreme Unctionis capax, quod?
- 23 Negus ministeri sanis, etiam damnatis ad mortem.
- 24 Quid de peccato laborantibus, vulneratis, sensibus?
- 25 Infirmitas, ne perpetuo amenitis?
- 26 Vel adulisi lapsi in p̄frenia, aut amētiam?
- 27 Disparitas inter Sacramentum Penitentie, & Extreme Unctionis.

- (b) De hoe videatur supra Dist. 7. q. 4. per totum,
- 28 In quoferiunt, & statu infirmi, hoc Sacramentum ministrandum?
- 29 Sacramentum hoc est iterabile, & an id eadem mōrē?
- 30 Declarat hoc amplius.
- 31 Sacramentum hoc an sit necessarium ad salutem?

16. E ffectus Sacramenti Extremae Ultionis paucis verbis a S. Jacobo in sua Canonica cap. 5. sequentur, sufficiens sensus organum magis ad Ultionem expeditum, ex derelicto, dicendo: Per ipsam suadat unctioνem & suam piffosnam Misericordiam, indulges tibi Dominus, quidam qui deliquisti per sc̄m, auditum, odorum, gubernum, talium, lumbos (si inungeniū fuimus) & grefsum. Et cum preces, que primitandas, & subiungendas forent, poterunt privatim dici.

17. CONCL. I. Ultra gratiam habitualem, seu sanctificantem, que ex opere operato cauator ab omnibus Sacramentis novarum, specialiter effectus Sacramenti Extreme Unctionis est remissio peccatorum. Pacte hoc ex citatis verbis Apostoli: Jacob: E si in peccatis sis, dimittitur ei; super que verba Concilium Trid. loc. cit. cap. 2. explicans rem, seu effectum huius Sacramenti, sic agit: Rec eremus haec gratia ex spiritu sancti, cuius unitio dulcis, si quis nos adhuc expandit, ac peccata reliqua abſtergit.

18. Porro effectus illi remissione peccatorum, intelligentes in primis est de peccatis venialibus, quae si homini per alia Sacramenta, ac remedia, seu opera bona, remissa necnon sunt, virtute huius Sacramenti remittuntur, si cateropus homo sit dispitus. Intelligentes deinde est de remissione peccatorum debitarium, non quidem semper omnium, sed plurimum vel pauciorum, juxta dispositionem sufficiens. Quinimo per accidens fieri potest, ut etiam primam gratiam conferat sacramentum istud & peccatum mortale remittat, homini bona fide existimat, se esse in flatu gratiae, illudque cum sola attritione sufficiens; prout iam supra (a) dictum est.

19. CONCL. II. Secundum hujus Sacramenti effectus est, alleviare infirmum, juxta citatum illud D. Jacobi: Et allevabit eum dominus. Dicitur autem hoc Sacramentum alleviare infirmum, in quantum (ut art. Concilium Trid. s. f. 14. c.) agroti animam alleviat, & confirmat, magnam in eo Divina Misericordia solacium extando, quia infirmus sublevatur; & morbi incommoda ac labores leviori, & sanacionibus damnis, calcanis insitatis, facilius resiftit.

20. Huc reduci potest alius effectus huius

Quæst. II. De Effectibus, Subjecto, &c.

639

jus Sacramenti ibidem a Concilio Tridentino, & communī Theologorum affigatus, qui est peccatorum reliquias intelligit animi languor, & torpor, moros, tristitia, fatigum & anxietas, & alias hujusmodi prava affectiones, que peccatis præteritis, corumque recordationis oriri solent, ac peccatorum in desperatione inducuntur, & in ordine ad quas removendas prōinde plurimum conducti digni hujus Sacramenti fulcere.

21. CONCL. III. Tertius Extreme Unctionis effectus est, liberare infirmum ab infirmitate sua corporali, ubi salutis anima id expedierit: iuxta illud cit. Apostoli: & Oratio fidei salutis infirmum. Hunc tamen effectum sanitatis corporalis non semper, ac infallibiliter praeficit hoc Sacramentum, ut patet, sed tunc solum, ubi salutis anima infirmi expedient: prout notat Concilium Trid. loc. cit. c. 2. dicens quod infirmus virtute hujus Sacramenti sanacionis corporis interducat, ubi salutis anima expedierit, consequitur. Et ratio est: quia Sacramenta nolum ex Christi institutione conferunt sicut Layman c. 4. n. 3. & communis,

22. CONCL. IV. Subjectum capax Extremæ Unctionis est solum homo baptizatus rationis compos, & periculo infirmus, ita quod probabiliter mors innimat. Ita communis & patet tunc ex citatis S. Jacobi verbis: Infirmitas quis in nobis? tunc ex Concilio Trident. loc. cit. c. 3. ubi ait: Declarat etiam, eis hanc Unctionem infirmis adhibendam, illis vero præferim, quia tam periculis decubant, ut in exitu vita constituta videantur unde & Sacramentum extre-
mum nascatur.

23. In tertio proinde cum communis, non posse hoc Sacramentum ministrari sanis, neque iis, qui sunt constituti in mortis articulo ob extirpationem duxuntur violentiam, v.g. damnatis ad mortem, hominibus in naufragio constitutis, militibus ad premium laoris, & hujusmodi. Ratio est: quia Christi institutione solum homo infirmus est capax hujus Sacramenti, tales autem homines non sunt infirmi, ut patet.

24. Aliud est dicendum de eo, qui peritem contraxit, qui venenum vel vulnus lethale accepit Sc̄. proper quod est in periculo mortis. Talis enim post ejusmodi casum vere jam regrotat, licet causa illius regrotum fuisse extrinseca, & violenta: atque

ideo communiter hujusmodi homines centrifunt esse capaces extreme Unctionis. Idem dicendum de eo, qui ob nimiam senectutem, & deficientibus viribus, est constitutus in periculo mortis: etenim & iste vere infirmatur; nam, ut habet vulgatum illud, senectus ipsa est mors.

25. Intertert ulterius, quod infantibus, ac etiam illis, qui perpetuo amentes fuerint, Extreme Unctione confundenda non sit: ut notat Scorus 4. n. 3. S. Descendit, cum communis. Ratio est: quia tales non possunt esse penitentes, id est, non sunt capaces Sacramenti Penitentie: ergo neque Extreme Unctionis, co quod hoc Sacramentum illius consummatum, five complementum extimetur, ut loquitur Concilium Trid. 2. 1. relatum.

26. Loquendo tamen de adultis, & qui rationis ultimū haberunt, tametsi deceat, idque curandū sit, ut hoc Sacramentum conferatur infirmis, dum adhuc rationis compotes sunt (sic enim majori cum reverentia suscipiunt) atamen non debet de negari moritūs, in p̄frenia, aut amentia lapidis, sed est eidem dandum, dummodo ante Christiane vixerint, atque salutis sive memores fuerint: quod quidem præfundenū est, nisi de contrario constat. Layman c. 4. n. 3. & communis,

27. Necoblat, quod loquendo de Sacramento Penitentie (b) Doctores vel oppositi teneant, vel dubient, an in talia causa fit conferendum illud Sacramentum etiam, sub conditione. Rsp. enim, dispartitam, est: quia ad Sacramentum Penitentie, quod a Christo Domino institutum fuit per modum Judicij, requiritur Confessio lenitatis & Sacramentum extre-
mum nascatur.

28. Quinimo ad conferendum Sacramentum Extremæ Unctionis non est expectandum, donec infirmus omni prorsus sensu careat, aut penitus sit desperata salus eius; sed sufficit, quod infirmus iudicio Medicorum, aut peritorum, periclitetur de vita, five probable periculum habebit, ne si diutius differatur istud Sacramentum, mors vel defecatio sensu subito supervenient. Expedit enim, ut ab infimo periculo agrotur hoc Sacramentum (si fieri potest) dimidio adhuc viget integra mens & ratio, recipiatur, sciebat is ad ulteriorem illius fructum, gratiāque percipendam, sua fide, piaque animi voluntate, sive disponere valeat.

He-

Herinex disp. 11. de Extrema Unctione, 9.5.n.
41. post Catechismum Romanum, Barbola
de offic. Parechic. 22. n. 19. Laymon n. 4. & alii.
29. CONCL. V. Quamvis hoc Sacra-
mentum simpliciter sit iterabile, si nimisrum
homo in pluribus morbis cum probabili vi-
ta periculo successive sit constitutus; nihi-
lominus durante eadem necessitate, statu-
que morbi, Sacramentum istud iterari non
potest; quod, si tamem variatio morbi fit-
tus, & infirmus, postquam reconvalesce-
videbatur, denuo in periculum mortis inci-
dat, iterum conferri poterit. Ita certa,
& communis Doctorum, atque habetur in
Concilio Trident. l. 1. c. 3. Accedit ratio:
quia hoc Sacramentum non imprimit Cha-
racterem s ergo est iterabile, superveniente
tamen novo vice discrimine.

30. Porro illa temporis distantia, morbi
que varietas, prudenti iudicio relinquuntur
designanda; ita tamen, ut considerata diu-
nuitate gravitudinis, ac variatione status
eius, confatur else novus morbus (id est
constituta hominem in novo mortis per-
iculo) ac proinde nova necessitas, & sic pri-
mum poterit iterari Sacramentum istud.

31. Posset hic ulterius queri de necessita-
te hujus Sacramenti ad fatum. Verum de
hoc iam dictum fuit supra dist. 2. n. 68. &
seqq. Quamvis enim Fideles ad receptionem
nem Extrema Unctionis nulla praecipi-
dictione, per se loquendo, tenetur; tamen (ut loquitur Concilium Tridenti-
num cit. esp. 3.) nee tantu*m* sacramentum conser-
vens aliquam ingenti federe, & ipsius spiritu-
lanti iuraria esse posse.

DISTINCTIO XIII.

De Sacramento Ordinis.

QUAESTIO L

Quid, & quo sint Ordines? Ubi & de
prima Tonsura.

SUMMARIUM.

- 1. Ratio Ordinis inter Sacra-
menta.
- 2. Ordine varie sumuntur.
- 3. Ordine sumuntur & pro preminentia gradu
in Ecclesia, & pro actuali Ordina-
tione.
- 4. Presbyteratus & Sacramentum, quonodo-
- 5. Diaconatus & hoc amplius.
- 6. Sacramentum Ordinis, quid?
- 7. Officiarius &c. Subdiaconatus, Diaconi-
tus, & Presbyteratus, quid?
- 8. Sacerdos &c. quis?
- 9. Ordines sunt septem.
- 10. Prima Tonsura non est Ordo, sed disposi-
tio ad Ordines.
- 11. Effidus prima Tonsura, qui?
Privilégium Fori.
- 12. Privilégium Canonis.
(a) Tr. 14. Dist. 2. nu. 58. & seqq.
Alii effidus prima Tonsura.
- 13. Episcopatus, an sit Ordo?
- 14. Comprehenditur sub sacerdotio ample sum-
pro.
- 15. Omnes, & singuli Ordines, sunt verum

Sacramentum. Et causant speciem
Charakterem.

16. Constituunt omnes unum Sacramentum,
quonodo?

(b) Tr. 14. Dist. 1. n. 10.
Quid de Charakteribus?

1. A bisolutis Sacramentis, quæ vitam
ad se promovent, recepta Theologorum me-
thodo tractatur de Sacramentis illis nova
Legis, quæ respiciunt totam Communiam
populi Christiani: qualia sunt Sacra-
mentum ordinis, & Matrimonii. Siquidem
mantidem illo in Ecclesia Catholica
confituantur legitimi Sacerdotes, ac Mi-
nistri Ecclesiastici, qui præfat ac legitimi
gubernare noverint totum Populum Chris-
tianum. Post quod sequitur Sacramentum
Matrimonii, quo generis humani propaga-
tio ad conservationem Reipublice Chris-
tianæ requieta permaneat, atque ut honesta
et decenter hat, specialibus gratis &
auxiliis Divinis robatur. Et quidem nun-
cendum est.

2. Advertendum est primo, quod nomen
Ordinis diversa habet significations. Nam
quandoque sumuntur Ordo pro congrua
quorundam inter se dispositione, ut si di-
catur: Exercitus conservat ordinem bonum -
lucis

Quæst. I. Quid, & quo sint Ordines? Ubi &c.

641

Inter has repertis nullus ordo. Quandoque
pro gradu preminentia in aliqua Republi-
ca dicitur *Ordo Equestris*, *Ordo Senato-*
rini, *Ordo Clericalis* &c. ut taceantur 2.
Ile eius acceptiores.

3. Advertendum ulterius, quod, quantum
attinet ad propofitum, ordo duplicit
sumuntur: primo pro gradu preminentia in
Ecclesia DEI, id est pro dignitate Ecclesiast-
ica quibusdam personis collata via Sacra-
menti ordinis recipi. Secundo sumuntur ordo
pro ipsa actuali ordinatione, seu initiatione
aliquae in gradu preminentia Ecclesiæ:
et hoc posterior modo accipere possumus, ordo
est unum ex septem novæ Legis sacramen-
tis, non item priore acceptione. Sic v. g.
Presbyteratus potest sumi vel pro ipsa ac-
tuali ordinatione alicuius in Presbyterum,
& sic est sacramentum: vel pro dignitate,
vel potestate Sacerdotali, quia quis acqui-
sivit vi ordinationis sue in Presbyterum, &
ratione cuius potest valide conferre, &
absolvire: & hoc modo presbyteratus non est
sacramentum, sed potius aliquid consequens
ad sacramentum ordinis Presbyteratus jam
peractum, subiectum collatum. Et quod dicitur
hic de Presbyteratu, idem servata propor-
tionis dicendum est de Diaconatu, Sub-
diaconatu, & quatuor ordinibus minoribus.

4. Hinc si quis dicat: Presbyteratus est
sacramentum novæ Legis, atque Petrus,
ante annum ordinatus, habet Presbyteratus;
ergo Petrus habet Sacramentum ordinis,
et ergo habet presbyteratus. Relp. distin-
guendo major: Presbyteratus est Sacra-
mentum, sumendum Presbyteratum pro
actuali ordinatione alicuius in Presbyterum,
conceditur: sumendo presbyteratum pro
dignitate, seu potestate Sacerdotali
permanente, negatur major: & sic distin-
cta minor negatur consequentia.

5. Ratio hujus doctrine est: quia ordo est
sacramentum confitunt in fieri, non autem
in factu esse: unde nequit confitire in ipsa
dignitate, potestate, & gradu sacerdotali:
qui sumper permanet, sed solum in actuali
ordinatione: id est, in illa sensibili actione
transfusione, qua prædebet Clericis dia-
cia potestas, & gradus sacerdotalis. Unde
ad hoc indicandum, & vitandam omnem
ambiguitatem, atque equivocationem,
Concilium Tridentinum *Sej. 23. can. 3.* no-
tatur sic inquit: Si quis dixerit, Ordinem,
sive sacram ordinationem non esse vere ac pro-
priæ sacramentum &c. anathema fit; per addi-
Reiffensuel Theol. Moral.

tum sacra ordinationem, explicans
quid intelligatur per ly ordo, dum dictum
esse sacramentum novæ Legis. His pre-
notatis, fit.

5. CONCL. I. Sacramensum ordinis bene
definitus dicendo: Ordo est sacramentum
novæ Legis, quo spiritualis potestas tradit-
tur ordinato ad aliquod Ministerium circa
Eucharistiam digne exhibendum. Ita in re
communi: potestque hæc definitio sacra-
menti ordinis recipi. Secundo sumuntur ordo
pro ipsa actuali ordinatione, seu initia-
tione aliquæ in gradu preminentia Ecclesiæ:
et hoc posterior modo accipere possumus, ordo
est unum ex septem novæ Legis sacramen-
tis, non item priore acceptione. Sic v. g.
Presbyteratus potest sumi vel pro ipsa ac-
tuali ordinatione alicuius in Presbyterum,
& sic est sacramentum: vel pro dignitate,
vel potestate Sacerdotali, quia quis acqui-
sivit vi ordinationis sue in Presbyterum, &
ratione cuius potest valide conferre, &
absolvire: & hoc modo presbyteratus non est
sacramentum, sed potius aliquid consequens
ad sacramentum ordinis Presbyteratus jam
peractum, subiectum collatum. Et quod dicitur
hic de Presbyteratu, idem servata propor-
tionis dicendum est de Diaconatu, Sub-
diaconatu, & quatuor ordinibus minoribus.

6. Unde sacerdos bene describi potest,
quod si vir in preminentia gradu Ecclesiæ
constitutus, habens potestatem conferandi
Corpus & Sanguinem Christi &c. Quonodo
(servata tamen proportione) etiam Dia-
conus, & aliis in Ordinibus constitutis
aperte potest describi per officium sibi com-
petens.

9. CONCL. II. Septem sunt ordines in
Ecclesia DEI, videlicet Officiarius, Le-
ctoratus, Exorcitus, Acolythus, Sub-
diaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus
sue sacerdotum. Ita Concilium Tridentinum
Sej. 23. c. 2. afferens, ab ipso Ecclesia ini-
tio dicitur Ordines nomina, atque uni-
versaque eorum ministeria in alijs fuisse.

10. CONCL. III. Prima Tonitru non est
ordo, neque sacramentum, sed mera dispo-
sitione ad ordines: ita Theologi communier,
contra plerosque Canonicas, volentes, et
iam primam Tonitrum esse ordinem proprie-
tatem; quorum tenuerunt ex professo, ac suffissime propagnari Faganum in c. can
contingat n. 44. & seqq. de astre & gual. pra-
ficiendorum. Ratio Conclusio desumitur
in primis ex Decreto S. Caii Pape &
Martiris, qui (ut refertur in Brevario Romano,
die 22. Apr.) confessus, ut his ordinum & ho-
norum

Si

vorum gradibus in Ecclesia ad Episcopatum ascendetur: *Oblati, Lectoris, Exorcista, Acoliti, Subdiaconi, Diaconi, Presbiteri;* ergo, cum inter hos ordinum gradus non communere prima Tonfura, dicendum, quod ipsa non sit Ordo. Idem probatur ex concil. Trid. *sess. 23. c. 5.* ubi referens nomina ordinum, ab ipso Ecclesiae initio in uero existentium, pariter taret primam Tonfuram: quinimum eam fatis aparte ab ordinibus fecerit, dum aut, quod ordines in Ecclesia sunt diversi, ut qui sunt Clericalli Tonfura insigni sunt, per minores ad maiores ascendentes. Unde merito inferre licet, quod prima Tonfura potius sit dispositio ad ordinis recipiendos, in quantum per eam patet auctoritas ad ordinis tam minores, tam maiores; similique per ipsam quis sit Clericus ac de Foro Ecclesiastico, & particeps Priviliegiorum Clericalium: Occasione cujus

11. Quares: qui sunt effectus prima Tonfura? Resp: cum communis, eos esse multiplices, quos enumerat cit. Fagan, n. 112. In primis enim per eam Christiani a Statu Laicali transuerterunt ad Clericalem, & de forte Domini encircuntur, *arg. can. Duo sunt 12. quies. 1. Canon. Cleros dist. 21.* Deinde Tonfuram acquirunt Priviliegium Fori: hoc est, eximuntur ab omni Potestate, seu Jurisdictione seculari, *can. 7.* tamen & ipsis generali ratione Sacerdotii comprehenditur, similique nempe Sacerdotum amplius tolli, aut dicta potestas validè conficiendi illa Sacramenta, ulterius auferri non potest.

12. *quies. 1. Canon. Cleros dist. 21.* Deinde Tonfura initiatus gaudeat dicto Priviliegio Fori, requiritur, quod is vel *Beneplacitum Ecclesiasticum habeat; aut Clericalem habitudinem, & Tonfura defensum, alicui Ecclesiis mandato Episcopi inserviat; vel in seminario Clericorum, vel in aliqua Schola, vel universitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiorem Ordines suscipiens vestiarum Ita Conclivum: quod, cum sub disjunctione eius vel, loquatur, sufficit qualibet harum trium conditio, ut sit Priviliegio Fori gaudeat.*

12. Rursum prima Tonfura initiatus acquirit Priviliegium Canonis: ac proinde ipsum injuriose persecutiens, incidit ipso facto in excommunicationem, latam *can. 5. si quis fraudente 17. 9. 4.* de qua jam superius. (a) Ien talis potest obtinere permissionem Ecclesiastica, ut innuit Concil. Trid. *cit. cap. 6.* Est etiam capax omnisi Jurisdictionis Ecclesiasticae, tam ordinariae, quam delegatae,

cujus meritus Laicus est incapax: hinc initiatus prima Tonfura, est capax potestatis excommunicandi, Beneficia conferendi, Causas spirituales cognoscendi, &c. Et tandem gaudet omnibus Privilegiis Clericorum.

13. CONCL. IV. Episcopatus est quidem proprius dictus ordo, tamen commode referatur ad ordinem Sacerdotum: atque ideo simpliciter dicendum est, in Ecclesia DEI esse tantum septem ordines. Ita Theologi pastori, contra Canonistas, quoad secundum partem. Prior pars defacta est certa, adeo ut oppositum tenere sit periculoso: Siquidem Concilium Tridentinum *sess. 23. c. 4.* Episcopatus expresse inter ordines communem, dum ait: *Dicte insuper Sacrae Synodes, in ordinazione Episcoporum, Sacerdotum, & exterorum ordinum, &c.* Accedit quia Episcopo competit quedam specialis potestas ordinis, in quantum Episcopo; nam numerus conferendis Sacramentum Confirmations, & ordinationis, similique confratatio Episcopi amplius tolli, aut dicta potestas validè conficiendi illa Sacramenta, ulterius auferri non potest.

14. Ultima vero pars ex eo suadetur: quia, licet Episcopatus sit ordo a simplici Sacerdotio distinctus, ut docet Concilium Tridentinum *sess. 23. can. 7.* tamen & ipsis sub generali ratione Sacerdotii comprehenditur, similique nempe Sacerdotum amplius pro potestate non solum conferendi, sed etiam valide conferendi omnia alla Sacramenta, que requirent Ministrum conferatrum. Quomodo sumendo Sacerdotium, illud potest subdvidi in Presbyteratum, cui competit administratio Eucharistie, Penitentia, & Extremae Unctionis; & in Episcopatum, cui insuper convenit potestas conferendi Iure ordinario Confirmationem, & ordinem. Hinc S. Anacleto Papa in Epifola 3. *cap. 1. art.* ordinem Sacerdotum bipartitum esse, feliciter Episcoporum & Presbyterorum.

15. CONCL. V. Omnes, & singuli praedicti ordines, sunt verum ac proprie dictum Sacramentum, Iuris communis. Et quidem, quod Sacerdotium sit Sacramentum, est de Fide. Quod autem etiam catari ordines inferiores habent veram rationem Sacramenti, colliguntur ex Concilio Florentino, in Decreto Unionis, ac Tridentino *sess. 23. cap. 2. & can. 3.* ubi absolute, & absque aliqua limitatione definitur, ordinem seu sacram ordinationem esse Sacramentum; si mulique dicuntur, esse septem ordines in Ecclesia

clericis DEI. Accedit, quod omnes & singuli ordines habeant suam determinatam materiam & formam, propriamque significacionem, ut patet ex dicendis quæst. seqq. Insuper singuli ordines impriment specialem Characterem, ac diversum ab aliis, secundum quod diversa sunt potestates ministerianae: ut docet D. Bonaventura 4. *dist. 14. p. 2. art. 1. q. 2.* cum communis, ac patet ex eo, quod omnes sint irreconciliables: atque Characteres etiæ efficiunt propriis Sacramenti, ergo.

16. Ceterum his non obstantibus, omnes dicti septem ordines constituant in simili unum duxatas Sacramenta ordinis. Idque fit cum unitate ordinationis, seu finis, in quantum omnes ordinantur ad unum Sacerdotium, ac ratione hujus recipiuntur: cum unitate generis proximi, quatenus omnes & singuli ordines in particulari convenient in ratione Sacramenti ordinis ut sic, tanquam in genere proximo. Ac proinde merito a Concil. Tridentino *l. c.* comprehenduntur omnes sub uno nomine Sacramenti ordinis, prout iam superius (b) dictum fuit. Et haec eadem ratione Characters particulares singulorum ordinum, in simili constitutis unum Characterem totalem & completem ordinis. (c)

Q U A E S T I O N E I I .

De Materia, Forma, & Officiis singulorum ordinum.

S U M M A R I U M .

17. *Materia, & Forma ordinum generatis, qua?*

(c) Videatur Tr. 14. *Dist. 1. n. 18. & seqq.*

18. *Materia Obligatorius, & forma, qua?*

Officium Obligatorius, quod?

19. *Lectoratus materia, & forma. Officium Lectoris.*

20. *Exorcistatus materia, & forma. Officium Exorcista.*

21. *In reliquo Ordinibus datur duplex materia, & forma partialis.*

22. *Acolitus materia, & forma, duplex, qua?*

Officium Acolitus.

23. *Objicione, ejusque solutio notabilis.*

Subdiaconatus materia, & forma.

24. *Subdiaconus materia, qua?*

(d) Ut dictum Tr. 13. *Dist. 3. n. 13.*

25. *Subdiaconi obligations specialis, qua?*

(e) Tr. *Dist. 1. n. 12. & 13.*

27. *Clerici in Sacris, quo Jure teneantur ad perpetuum continentiam?*

28. *An ei voxi sacris ordinibus annexi?*

29. *Instancia ex Scoto refellitur.*

30. *Diakonatus materia, & forma.*

31. *Officium Diaconi; quod?*

32. *Presbiteratus materia, & forma.*

33. *Officium sacerdotis.*

(f) Ut dictum *Dist. 8. n. 7.*

34. *Objicione ex Concilio Florentino. Ejusque solutio.*

35. *Quid de Libro Epifolarium respectu subdiaconatus?*

36. *Alia notabilis objecio.*

37. *Ejusque solutio.*

(g) Tr. 14. *Dist. 1. n. 20. & 21.*

38. *Uniformitas in materia & forma sacramentorum quomodo detur?*

17. *A* Dvertendum, quod loquendo de Materia, & forma ordinum de generi, materia cuiuslibet ordinis duplex sit, remota faciliter & proxima. *Materia remota* cuiuslibet ordinis est illares, quæ tradituri ac Episcopo sufficiunt aliquem ordinari. *Materia proxima* est ipsanet traditio illius isti. Porro forma cuiuslibet ordinis in genere sunt verba illa, quæ in collatione singularium ordinum, ac sub traditione debita proferuntur ab Episcopo, utpote ordinario Ministro Sacramenti ordinis. (c)

18. Verum loquendo de singulis ordinibus in particulari: *Materia* & *materia* istud traditio Clavium Ecclesie per manus Episcopi. *Forma*, hanc verba illa ab Episcopo sub portatione dictarum Clavium Ecclesie prolati, videlicet: *Si agite, quæ redditur Deo ratione pro iis rebus, quæ his Clavibus redditur.* Porro *Officium Obligatorius* est Templi claves custodiens, ejus januam claudere, cymbalum & campanam pulfare. Ita Pontificale Romanum & Catechismus Romanus.

19. *Leboratus materia, est traditio Libri Prophetarum. Forma vero talis: Accipite & effete verbo Dei relatos; habituri, si fidelier & utiliter implaveritis officium verum, partem cum iis, qui verbum Dei bene ministraverint ab inicio. Porro *Officium Lectoris* est, Lectio Prophetarum in Ecclesia promulgare, five canendo, five iolum legendo: item Cathecumenos docere Rudimenta Fidei.*

20. *Exorcistatus materia, est traditio Libri Exorcistarum. Forma vero hæc: Accipite, & commendate memorie, habere potestatem impoueri manus super energumenos, five*

Capitulatio, sive **cautelam**, **Officium Exortus** est, imponere manus super energumenes (huc est, obsecros a demonibus) & ad arcendos demones super eos invocare Nomen Domini, legereque Exorcismos Ecclesie, ac ipsos ita preparare, ut Sacris intercessione possint.

21. Quantum ad sequentes Ordines artiner, notandum, quod in reliquis Ordinibus duplex reperitur materia, constitutus unae adequatam, cum duplice forma sibi correspondente, & ministrari unae adequatam formam constitutae: qualis in Acolythan est traditio. Ceteri extinti, & Urcoeli vacui: in Subdiaconatu est traditio Calicis vacui cum Patena vacua, ac Libri Epistolarum: in Diaconatu impotito manuum Episcopi, atque traditio Libri Evangeliorum: in Presbyteratu traditio Calicis cum vino & patena cum hostia superposita, ac impotito manuum Episcopi. Itaque

22. Acolythus una materia, est traditione Candelabrum cum cero extincto, cum tali forma: *Accipite Candelabrum cum cero, & statim vos ad ascendenda Ecclesie Luminaria manipaces, in Nomine Domini.* Altera partialis materia, est traditio Uccelli vacui, cum hac forma: *Accipite Uccellum ad fagendum vinum & argum in Eucharistiam sanguinis Christi, in Nomine Domini.* Porro Officium Acolytorum est, luminaria Ecclesie accendere, atque preparare ad Sacrificium; & portare Cereum accentum ad Altare; praecepit dominus Ihesus: *Sub missa canitur, itemque ampullas vini & aquae ad Missam Sacrificium preparare, & ministrire.*

23. Nec dicas: Possunt hujusmodi officia pleraque peragi sine dictis ordinibus; ergo frumenta ponuntur hi ordinis. Rsp. enim negando consequentiam: Tum quia per dictos ordinis constitutus quis in tali gradu Ecclesie, ut ejusmodi officia possit solemniter & autoritative peragre; quod alii non competit. Tum quia etiam per quatuor ordines minores constitutus ordinatis ex opere operario gratia specialis ad ejusmodi officia dignus peragendi, ut prouide dicti ordinis nequequam sint frumenti.

24. Subdiaconatus materia una, est traditione Calicis vacui cum Patena vacua. Forma autem talis: *videte, cujas ministrerum vobis traditor; ideo vos admoneo, ut ita vos exhibatis, ut DEO placere possitis.* Altera eius materia partialis, est traditio Libri Epistolarum, cum tali verborum forma: *Accipite Librum Epistolarum, & habete potestem le-*

gendi eas in Ecclesia Sancta DEF., tam pro viis, quam pro fundulis &c. Et nota, usque ad Subdiaconatum formis postis esse in plurali, eo quod usque ad Subdiaconatum regulariter loquendo plures solcana simul ordinantur, siadint: quod si vero unus solus ordinatur, tunc dicta forma proferuntur in singulari.

25. Porro Subdiaconi officium est, Vasa sacra, videlicet Calicem ac Patenam ad ultimam Sacrificie preparare, acque ad Altare deferre, & Diaconi in Altaris ministerio inservire; in Muffa Epifoliam cum Manipulo solemniter cantare, sine Manipulo enim licet etiam non Subdiacono cantare Epifoliam: (d) item Pallas Altaris, Corporalia, Calices & Patenas ablueri, ipsamque lotionis aquam in Sacramentum fundere, aliaeque juxta Rubricas Missalis in Muffa Sacrificio præparare. Verum occasione horum

26. Quares I. Quae sunt speciales obligationes Subdiaconi? Rsp. cum communis, eis sequentes. I. Subdiaconi, aliquis in ordinibus majoribus constitutus, tenetur servare perpetuam Castitatem: sicut liquet ex Presbyteris diff. 27. &c. a multis de state & qualib. persic. &c. e. Ut Clericorum de vita & honesto Clericis, ac aliis. II. Subdiaconi tenentur ad quotidianam recitationem Horariorum Canon carum, prout iam superius (e) dictum est. III. Subdiaconi, aliquis in Sacris ordinibus, tenentur deferre Habitum, & Tonarium Clericalem, & sigilli ex clericis & Clericis de vita & honesto Clericis.

27. Quares II. Quae sunt tenentur Clerici in Sacris constituti ad fervandam perpetuam Cocontinentiam? Rsp. I. Initati factio ordine, non tenentur ad Cocontinentiam ex Jure Divino, sed duxantur Ecclesiastico. Ita Scotus 4. diff. 37. cum communis. Nullib. enim exstat tale praesuppositum Divinum: quinquo Greci in minoribus ordinibus contrahunt, & in superioribus utuntur Matrimonio iam contracto, neque in hoc reprehenduntur ab Ecclesia, e. cum olim de Clericis conjugat, prout fieri oportet, si dicta obligatio decideret ex Lega Divina.

28. Remaneat proinde, quod Clerici in Sacris tenentur ad perpetuam Cocontinentiam jure duxantur Ecclesiastico, in quantum ordinibus sacris ex generali statuto Ecclesie (per textus n. 26. statutos) annexum est. Vetus perpetua Caftitatis: prout inter alios tractit Scotus 4. d. 2. p. 1. §. H. breviter, inquit: *Quia susceptionis ordinis Sacri annorum est utrum continent, ut habent extramul-*

*mentis de state & qual. Id ipsum tenet communior Doctorum, atque defumatur ex eis. e. Cum olim de Clericis conjugat, ubi Pontificis sit; Non attendentes, quia Orientalis Ecclesia vocum continenti non admittit. Ex quo Gloria Iudicis, argumento: simili contrario detinamo, inferi, quod Occidentales five Latin Clerici, ex quo ad continentium tenentur: eo enim ipso (unq) quod quis promovet ad sacrum Ordinem, cui ex constitutione Ecclesie annexum est votum continentiam, intelligitur tacite votare continentiam, nec nullam de hoc mentionem faciat. Et hinc e. m. de vestis in 6. illud appellatur *Vetus*, quod solemnizatum fuerit per susceptionem sacri Ordinis.*

29. Nec obstat Scotus 4. diff. 37. q. un. ex quo loco ista passim citatur in oppositum. Rsp. enim, Doctorem ibidem solum dicere, quod Ordine facer non dirimat Matrimonium proper votum continentis, vix proprie, fixe ex praecipto Ecclesie annexum; sed ex hoc solum, quod Ecclesia talen personam faciat simpliciter illegitimum, fixe inhabilis ad contrahendum: & hoc certum, atque patet ex eis, cap. 10. de Voto in 6. Non tamen Doctor Subtilis ibidem negat, Ordine facto esse annexum Votum continentis, immo hoc ipsum supponit, atque anteas, seu diff. 25. quaest. 2. jam citata, expresse docet.

30. Diaconatus materia et duplex est: una impotito manu dextera Episcopi cum tali verborum forma: *Accipe Spiritum Sanum ad votum, & ad resistendum diabolō & tentationibus eis, in Nomine Domini.* Altera est traditio Libri Evangeliorum, cum hac forma: *Accipit, si plures simul ordinantur in Ecclesia DEF., tam pro viis, quam pro fundulis, in Nomine Domini.*

31. Porro Officium Diaconi est. Sacerdoti in Missa Sacrificio immediate affulere, eique ministrare panem & vimum ad conficiendum Eucharistiam, atque Evangelium cum Stola solemniter cantare, aliaeque juxta Rubricas Missalis præfalte. Tacentur catena eius officia: qualia sunt, Sacerdoti impedito Verbum DEF ex facultate Episcopi predicare, de parochi licentia solemniter baptizare, & hujusmodi.

32. Presbyteratus duplex est materia, scilicet traditio Calicis cum vino, & Patena una cum Hostia superposita, cum hac verborum forma: *Accipit potestatem offrendi Sacrum Ordinis num. 7. & 46. Concilium Florentinum non intendit assignare adequatam materiam dictorum Ordinum, sed solum tradere exempla doctrinae generalis a se præmissa, nempe materiam cuiuslibet Ordinis esse illud, cuius traditionis conferatur ordo. Unde alteram materiam, ex ufo Ecclesie jam claram, atque perfectam non exclinet;*

33. Patendum tamen, quod loquendo Reiffensuel Thol. Moral.

de Ordine Subdiaconatus, plerique Scholasticí negant, Librum Epistolarum spēcāre essentialiter ad materiam hujus Ordinis; alii vero, & quidem melius afferant, traditionem Libri Epistolarum esse pārem materię hujus Ordinis falem minus principalem. Gobat. tr. 8. Theol. Exper. n. 49. & Herinck l.c. n. 46.

36. Objec̄tus alterius. Tempore Apostolorum Diaconi sunt ordinati sive traditione Libri Evangeliorum, utpote quia tunc necdum conscriptus erat; ergo traditio Libri Evangeliorum noa est de essentiā Sacramenti Diaconatus. Confirmatur. De facto in tota Ecclesia Graeca conferuntur Ordines abeque omni instrumentum traditionis, per solam manū impositionem, cum certis verbis singulis Ordines experimentibus ab Episcopis factam. Arqui ordinatio Graecorum est valida, quia viger non tantum apud Schismatis Graecos (quostamen revertentes ad Catholicam Ecclesiam, ipsa recipit in iis Ordinibus) sed etiam apud Catholicos, & illos ipsos, qui Roma degant, ibique more suo ordinantur confitentes Papam, ut testatur Herinck l.c. n. 51. & Gobat. l.c. n. 95. ergo.

37. Resp. cum Bonaventura. q.d. 24. p. 2. art. 1. q. 4. Bellarmino lib. xx. de Ordine cap. 9. Lugonis disp. 2. de Sacramentis saec. 5. Marchianio, & alii Theologis, Christianum Dominum non determinare in particulari, seu specie infinita materiam singularium Ordinum, sed tantum in genere, nemirum, ut conferentes per signa sensibilia & verba, quae sufficienter significarent collationem potestis talium Ordinum, reliquendo interim Ecclesias magis specificam, ac velut materiam instrumentorum porrigidendum, & verborum determinationem, prout jam superius (g) dictum est. Unde in forma respondendo, negatur consequēta.

38. Instabili. Ergo non est in tota Ecclesia Christi uniformitas quoad materiam, & formam, Sacramenti Ordinis. Respo. distinguendo quodammodo: ergo non est uniformitas, quatenus non est ubique eadem materia & forma physice, conceditur; moraliter, & saltem in genere, negatur. Vel (ut aliū loquuntur) non est ubique uniformitas, materialiter loquendo, conceditur; formaliter, negatur. Quia temp̄ & abi- que iuxta Christi institutionem, ac determinationem Ecclesie, adhibebatur, & adhibetur talis materia & forma verborum,

qua sufficienter significat collationem potestis cuiuslibet Ordinis.

Q U A E S T I O III.

De Aetate, & Qualitatibus Ordinandorum.

S U M M A R I U M.

39. Ordines sacri, seu majores, qui, & cur sic dicuntur?
40. Ordines minores, non sacer, qui?
41. Soli masculi sunt capaces Ordinis, non feminæ.
42. In masculis ut ordinarii possint, plura requiriuntur.
43. Sive baptismi non recipiunt Sacramentum Ordinis.
44. Ordo possit recipi & validi, & licite.
45. Infans, an possit ordinari?
- (h) Vide Tr. 14. Dist. 1. n. 39.
46. Infans ordinatus, an reveretur servare Continentiam, vel reverire Breviarium?
47. Ad Ordines, an requiratur Confirmationis?
- (i) Vide Tr. 14. Dist. 3. n. 48. & 49.
48. In ordinandis requiritur debita scientia, & qualis?
49. Item probitas vita, & morum.
50. Ad aetas legitima, & qualis?
51. Quid de prima tonsura, & Ordinibus minoribus?
52. Quid juris, si quis ordinetur ante legijnam aetatem?
53. Praesertim bona fide?
59. Avertendum, quod ex predictis Ordinibus alii dicuntur Ordines majores, seu Sacer; alii Ordines minores, Ordines sacri, seu majores sunt tres, videlicet Subdiaconatus, Diaconatus, ac Presbyteratus; & hi quidem ex eo dicuntur Ordines sacri, qui habent annexum Votum perpetui Calitatis, nec non & obligacionem recitandi Breviarium, quibus homines specialiter quasi DEO conferuntur. Dicuntur etiam Ordines majores, eo quod per eos ordinat ad maius officium circa Eucharistiam exercendam depicuntur: Sacerdos scilicet ad conferandam; Diaconus vero, ac Subdiaconus, ad proxime assistendum, & ministrandum solemniiter Sacerdoti ad altare. Patendum quidem est, quod Subdiaconatus

diaconatus in primitia Ecclesia non fuerit connumeratus inter Ordines Sacros, ut patet ex c. Nullus in Episcopum dicitur, de facto tamen Subdiaconatum inter sacros Ordines computari certum est, atque decisum habetur c. *A maioris Deitate & qualitate praef.*

40. Porro Ordines minores sunt alii quatuor, videlicet Ollariaeus, Lectoratus, Exorcitus, Acolytatus. Et dicuntur minores, ob minus officium, ad quod ordinantur. Dicuntur ut quandoque Ordines non saceri, non quidem in eo sensu, quia nihil sacram sunt, aut continent (hunc enim & ipsi verum Sacramentum, iuxta dicta n. 15.) sed ad differentiam Ordinum majorum, quia per excellitatem, ob rationes jam allatas, appellantur *sacer*, cum econtra Ordines minores nec habent annexum obligationem recitandi Breviarium, neque Votum perpetui Calitatis; ut prouide hisce diuinitatibus Ordinibus initiari, licet possint contrahere Matrimonium, si velint. Hoc pronotato, sit

41. CONCL. I. Soli masculi sunt capaces Sacramentum Ordinis, non feminæ. Ita Scotus 4. dist. 25. qn. 2. ubi hoc refundit in Legem Divinam, atque ordinationem Christi. Idipsum patet tum ex perpetua traditione Ecclesie: tum ex eo, quia ne p. 2. Virgo Maria hanc potestatem Ordini a Christo Filio suo accepit, non obstante, quod fuerit dignior ac excellitior universis Apostolis.

42. CONCL. II. Etsi in masculis, ad hoc, ut quis valide ordinetur, post suscep̄tum Baptismi Sacramentum aliud non requiratur prater debitam materiam & formam, ac intentionem Ministri, atque sufficientem, si est adulterii & tamen, ut quis licet & abiqueullo peccato possit ordinari, plura alia requiruntur. Ita certa, & communis.

43. Notanter tamen additur, post suscep̄tum Baptismum. Nam, cum Baptismus sit pars omnium Sacramentorum novae Legis, sine ipso Sacramentum Ordinis valide non possit recipi. Unde capit. 1. de Presbitero non baptizato, dicitur: *Si quis Presbiter ordinatus, apprehenderit, se non esse baptizatum, baptebitur, et iterum ordinetur.* (i)

44. Ceterum, ut data Conclusio melius intelligatur, sciendum, quod simpliciter intelligi possit ordinis recipi, valde nemirum, ac licet. Valde tunc intelligitur Sacramentum Ordinis recipi (idem dicendum de aliis Sacramentis) quando ipsum ita recipitur, ut valeat, & subsistat Ordo re-

ceptus. Quod quidem fieri potest, etiam si quis recipiat Ordinem in peccato mortali, aut per eius receptionem actu peccet, dummodo nihil desit de efficiatiori requisitus ad ipsius validitatem. *Iste* tunc intelligitur recipi ordo, quando non solum valeat Ordo receptus, sed insuper receptio ipsius sit licita, seu abique peccato: & quidem hoc posteriori modo recipiantur Ordines, prater secundum masculinum, ac receptionem Baptismi, plura alia requiri, patet ex sequentibus Conclusionibus.

45. CONCL. III. Parvulus masculi anteriu[m] rationis validi quidem, sed non licet, Sacramentum Ordinis ministeriarum. Ita Scotus 4. dist. 25. qn. 2. ex parte communis Doctorum. Ratio est: quia infans similiter capax est aliorum Sacramentorum, ut Baptismi (h) & Confirmationis; quia non requirunt in suscipiente proprium confessum, si es unquam habuit usum rationis. Quod autem talibus Sacramentis hoc licet non conferatur, patet ex eo: quia prae ter plura alia, que in parvulus non repertuntur, requirunt legitima aetas in ordinandis, ut dicetur in progressu.

46. Ceterum hic notandum, quod, licet Ordo sacer ante usum rationis validi ciptam conferatur, tamen ordinatus ad servandam Continentiam, vel recitandas Horas Canonicas non altringatur, nisi post adeps annos pubertatis ratiocinet: idque verbo, vel facto, nimis utendo Ordine facero. Sed temel facta scienter huiusmodi ratificatione post legitimam aetatem, jam non erit ipsi integrum resilire. Sanchez lib. 7. de Martr. disp. 30. cum communis.

47. CONCL. IV. Ut quis licet ordinetur, immo & prima Tonsura initietur, requiratur, quod sit confirmatus. Patet ex Concilio Trid. Sess. 23. c. 4. de Reform. ubi dicitur: *Prima Tonsura non initietur, qui Sacramenta Confirmationis non suscepit etc.* Quod, si tamē fecus sit, valebit quidem ordinatus, sed scienter sic ordinans, immo & ordinatus peccabit. (i)

48. CONCL. V. Insuper requiratur debita scientia in ordinandis. Ita certa omnium. Requirit autem Concilium Trid. Sess. 23. cap. 4. de Reform. ad primam Tonsuram, ut initiantur sit Fides Rudimenta edocere, & scias legere & scribere. Ad quatuor Ordines minores requirunt, iuxta eit. Concil. Trid. c. 11. ut ordinandi saltem Lingua Latinam intelligent. Ad Subdiaconatum, & Diaconatum postulant idem

Ss 4 Con-

Concilium cap. 13. quod ordinandi sunt infrastructi litteris, & is, quae ad Ordinem futurum exercendum pertinet. Et tandem ad Sacerdotium exigit in ordinandi tantam scientiam, ut possit populum docere ea, quae lege omnibus ad salutem necessaria sunt, sicutque ministrare Sacraenta.

49. CONCL. VI. Infuper requiritur virtus, & morum probitas in ordinandi. Patet hoc tum ex ipsa ratione Sacramenti, & Concilio Tridentino c. 5. & alibi: tum illo Apolo. I. Thimor. 5. Massis eis nominis impostris.

50. CONCL. VII. Requiritur alterius in promovendis ad Sacros Ordines alias legitimata, & a iure praecipita. Est certum. Intellegit, nisi cum aliquo sit legitime dispensatur. Etsi autem antiquitus minoratas sufficiunt, Jure tamen novo Concilio Trident. fess. 23. cap. 12. dixerit, nullus impostrum ad Subdiaconatus Ordinem licite promovetur ante vigesimalium secundum, ad Diaconatum ante vigesimalium tertium, & ad Presbyteratum ante vigesimalium quinagesima etatis annum. Sufficit autem annus humani modi factum inchoatorum; eis tantum per medium aut unicam horum sit inchoatorum: prout excepcionem docet Herinx disp. 10. de Sacramentis Ordinum, 7. nn. 72. idque patet ex praxi Ecclesie, que sit citatum Decretum Tridentinum semper intellexit.

51. Dicitur, in promovendis ad Sacros Ordines. Siquidem ad primam Tonilarum de quatuor Ordines minores licite sufficiendos, non requiriunt determinatas etas, dummodo adiit sufficiens scientia una cum aliis requisitis: quamvis ante annum decimum quartum (saltem incipit) talesque possint obtinere Beneficii Ecclesiastici, prout decrevit Concilium Tridentinum, cit. fess. 23. cap. 6. de Reform. & notat Barbofa did. n. 2. cum aliis.

52. CONCL. VIII. Ordinatus Ordinibus majoribus ante legitimam etatem, valde quidem ordinatur, arque recipit Ordinis Characterem; talis tamen ipso Jure est fulpensus, & si tali fulpensione ministraverit, efficietur irregularis. Ita de facto communis Doctorum, effice decisum per Bullam Pii II. qui incipit: *Cum ex sacrorum, & habetur toni, Bullarii Romani Conf. dist. Pontificis.*

53. Hoc tamen intelligendum est, quod scientiam ante legitimam etatem permittit se ordinari. Siquidem ordinatus bona fide, & qui post diligentem inquisitionem credidit

se etatem legi mam habere, non incursum Sufpensionem: loquar enim Constitutio Pii II. de is, qui profumant ante legitimam etatem ordinari; id est, qui scienter ac deliberate, non obstante constitutione Canonum, id agunt. Quamdiu tamen ordinatus ad legitimam etatem non pervenit, non erit licitum eum ministrare in suscepito Ordine, ne quidem cum licet Episcopi; cum hie non possit dispensare super etate contra Sacros Canones.

APPENDIX.

QUARES: quomodo in defectu etatis quoad amos Sacerdotii practice impetratur dispensatio?

Rsp. I. Siadist pemria Sacerdotorum, in Germania, de speciali Privilégio ad praviam supplicationem ordinari obtineri solito, possint dispensare sibi ipmet Episcopi, nec est necessaria certa forma petendi modo ceteroquin sufficiens confitit de penuria Sacerdotum. Ita patet ex facultatis ordinarie concessis Germaniae Episcopis quarum una sicutoniam Dispensatio super defectu etatis unius anni ob operacionem peniarum, ut promoveri possint ad sacerdotium, si alias idonei fuerint.

Rsp. II. Si petatur Dispensatio in etate tredecim Mesium, vel alias extra pemriam Sacerdotum, recurrendum est ad Curiam Romanam, ubi non solum ob peniarum Parentum factem alterius viventis, item ob aetationem Beneficii actualis, aut ob Doctoratum Theologie, aut Philosophicum Magistratum &c. dispensatur, & Taxa pecunaria excurrent ad undicim, vel duodecim Scuta, id est in Moneta nostra ad virginem quatuor circiter florenos; Modus autem petendi esse poterit talis:

Petrius humilissima Dispensatio in etate tredecim Mesium pro N. Diocesis N. ad officium recipienda 5. Ordinario Presbyteratus in solarium Parrisi senio confedit.

Q.J.E.

QUÆSTIO IV.

De Ministro Sacramenti Ordinis.

SUMMARIUM.

54. Ordinarius Minister Ordinis, est Episcopus.

55. Personas conferendi Ordines minores, an possit concedi simplici Sacerdoti?

56. Episcopus sine Dimissari licet non ordinat alienum suudium.

57. Subditi Episcopi, quibus modis quis ef- feciat?

54. CONCL. I. Episcopus est ordinarius Minister Sacramenti Ordinis. Ita definitum est in Concilio Trident. fess. 23. can. 7. & part. tunc in perpetua praxi, & sensu Ecclesie; tum ex S. Scriptura. Aliorum 6. & 2. Thimor. 1. & alibi, quibus in locis non nisi ab Episcopo, quibus in Ecclesia DEI succedunt Episcopi, legitimus aliquos ordinatos esse.

55. Dicitur, ordinarius Minister. Siquidem, ut notat Alcanius Tamburinus de Ju-

de Abbatum tom. 2. disp. 2. quæst. 1. n. 2. potes-

tas ordines minores conferendi potest etiam simplici Sacerdoti a Summo Pontifice committi. Unde Abbes Presbiteri, & ultimi Mitrae ac Baculi habentes, possunt

Ordines minores ius subditi conferre: id-

que ex concessione Sedis Apollonicae: prout liquet ex c. *Quoniam videtur* fess. 69. & cap. *Cum contingat de Titis, & qual. præf.* In de speciali auctoritate Episcopi potest Abbes etiam Secularibus nisi subditi, ac Regu- lariibus habentibus speciales Dimissarias suorum Superiorum, conferre primam Ton- suram, & ordines minores, docet citatus Tamburinus, quæst. 7. cum pluribus aliis Doctoribus.

56. CONCL. II. Episcopus alienum sub-

ditum sine Litteris Ecclesiastici licet, non

ordinatus; aliquo scienter talem ordinare præsumens, suspenditur a collatione ordinis per annum, & sic ordinatus ab execu-

Tione ordinum suscepitorum. Ita Concil. Trid. fess. 23. c. 8. de Reform. ubi ait: *Unus-*

quis a proprio Episcopo ordinatur &c. Si fo-

ctus sit, ordinatus a suscepitorum ordinum ex-

cucione, quando in proprio ordinario videbitur

expedit, sit fulpensus.

57. Porro quatuor modis confetur quis subditi Episcopi, quantum sufficit ad or- dines recipiendos. I. Ratione originis: unde potest quisque ordinari in loco, ubi na- turus sit, licet postmodum alibi domicilium, aut Beneficium possident, dummodo pa- rentes tempore activitatis suis iudicem domi- ciliuum habuerint. II. Ratione domicili- lii. Sic recipiunt ordines ab Episcopo, in cuius Diocesi ordinandus habitatorem per- petuum constituit. Dicitur notanter, per- petuam: nam non sufficit habitare tantum temporalis in tali loco, v.g. Studiorum cau- la, aut huiusmodi. III. Ratione Beneficii. Et hinc ordinari quis potest ab Episcopo, in cuius Diocesi Beneficium possidet, ut dicitur e. *Cum nullius de Tempore ordinat. in 6.* IV. Ratione triennalis familiaritatis, seu commentalitatis cum Episcopo. Proinde poterit Episcopus ordinare sibi alias non subditum, qui per triennium in ipsum fa- milia, sive levitudo, sumptibus ipsius, & ita quasi commentalis fuit, dummodo habu- bet in ipsa Beneficium illi conferat; prout ha- betur in Conc. Trid. fess. 23. c. 9. de Refor-

QUÆSTIO V.

Solvuntur varia Quæstiones circa Sacramentum Ordinis.

SUMMARIUM.

58. Ordines, quos tempore sint conferendi?

59. Preserium Sacri?

60. Quid ad Ordinibus minoribus?

61. Ad ordines minores possint eodem die re- cipi?

62. Quid de maioribus?

63. Ordines minores, an recipi possint cum Subdiaconatu?

64. Sine titulo, ac possit quis ordinari?

Titulus, quid?

65. Quid de ordinibus minoribus?

66. Episcopi titulus, quoqueplex?

67. An regiatur contadini physicus materia ordinis?

(k) Ut dictum Tr. I. Dist. 3. num. 57.

& 58.

68. Preserium ad valorem Sacramenti Ordini- nis.

69. Declaratur hoc amplius.

58. Q Uæritur I. Quo tempore sint con- ferendi ordines? Rsp. I. Circa

hoc Concilium Trid. loc. cit. c. 6. sic ita- milit:

tuit: *Ordinaciones Sacrum Ordinum statuta a fave tempore publice celebrantur.*
Hac ibi.

59. Refp. II. Sacri Ordines in Sabatris quatuor Temporum, & in Sabato p̄se dente Dominicanis Patisonis, & Sabato Sancto conferri debent. Intellige: nisi speciatim Summus Pontificis licentiam concederit, ut sacerdotes quibusdam extra predicta tempora conferri possint.

60. Refp. III. Ordines minores possunt conferri non solum in supra dictis Sabatris Ordinationum, sed etiam singulis Dominicis, festivisque diebus. Ita habetur e. *De eo autem de Temp. Ordinis, atque Pontificali Romano.*

61. Queritur II. An possint plures Ordines eodem die suscipi? Refp. I. Quamvis Concilium Trid. loc. cit. cap. 11. velit, Ordines minores per temporum intensitas, nisi aliud Episcopo expedire magis videatur, conferri debet; conuentus tamen in pluribus locis receptum est, ut eadem die, ac eadem Ordinatione quatuor Ordines minores simul conferantur. Nam & hoc, praeferunt in Diocesibus amplioribus, massis expedire vixit est.

62. Refp. II. Duo sacri Ordines eodem die nulli sunt conferendi, ne quidem Regularibus. Ita Concilium Trid. loc. cit. c. 13. Quod ruris intelligentia, nisi id frat de speciali licenti Summi Pontificis.

63. Refp. III. Stanco Juri communis, non possunt quatuor Ordines minores simul cum Subdiaconatu recipi. Pater hoc ex. *Litterar. &c. Dilectis de tempor. Ordinatis, juncto Concilio Trid. ref. 2. c. 11. de Reform. Doctorum, stando Juri communis;* siquidem constitutum solum introductio, Juri mentionem non faciens; fuisse tamen de ipso differetur Ludov. Et in *Colligo Juris Canonici* lib. 1. tit. 14. n. 14. et seqq.

64. Queritur III. An sine Titulo possit quis ordinari, & quoruplex sit Titulus? Ref. I. Per *Titulum* in proposito intelligitur Beneficium Ecclesiasticum, vel aliud medium fse honeste sustentandi. Cum enim nos deceat, ut Clerici Divinis Officiis specialiter adscripsi, cum Ordinis dedecore mendicent, aut sordidum aliquem quaestum exercant; ideo nemo ad factos Ordines admittendus est, nisi ejusmodi Titulum seu medium fse honeste alendi, possit ostendere: prout tum cap. *Nominem, & cap. San-*

torum diff. 70. ac alib. tum in concilio Tridentino ref. 21. cap. 2. de Reformat. expresse habetur.

65. Dicitur, *ad Sacros Ordines*; nam ad Ordines minores non requiri Titulum, tamen communis Doctorum, ac praxis Ecclesiae. Ratio est: quia Clerici in Minoribus constituti, si se Clericaliter sustentare nequeant, libere possunt nubere, atque negotia facultaria exercere. Et hinc Concilium Tridentin. loc. cit. notarium prohibet solum, ne quis sine Titulo *ad sacros Ordines* promoveatur.

66. Refp. II. Cum Bonacina disp. 8. de Sacram. Ordinis quisq. un. punt. 5. num. 31. & alii, ejusmodi Titulum esse triplicem. Primum, est Beneficium Ecclesiasticum, dum tale quis pacifice possidet. Secundus Titulus, est Patrimonii, vel Pensionis: ut tamen ad hunc Titulum Patrimonii, vel Pensionis, quis ordinari posse, requiratur insuper, quod Episcopus judicer, talen pro utilitate, vel commode Ecclesiastiarum fuerum esse assumendum, illudque Patrimonium, vel Pensionem, & ad vitam sustentandum sufficiens esse, & vere ab ipso obtineri; ut ita sit Concilium Trid. loc. cit. Tertius Titulus est Paupertatis, seu professionis Religiosorum: Siquidem Religiosi Professi, utroque propter Christum omnia sua relinquentes, nihilque proprium in hoc Mundo possidentes, ordinantur ad Titulum Paupertatis, iuxta Pontificale Romanum: *S. De Ordinatione Subdiaconi.* His juxta praxim, atque antiquam confunduntur Germaniae, & quoramdam aliarum Regionum, addi potest Titulus Menie. Sed de hoc, utroque constitutum solum introductio, Juri mentionem non faciens; fuisse tamen de ipso differetur Ludov. Et in *Colligo Juris Canonici* lib. 1. tit. 14. n. 14. et seqq.

67. Queritur IV. An per Inscriptionem Ordinum sufficiat contactus moralis materiabili per Episcopum porrectus, dum quis v. g. folam manum Episcopi, vel alterius simuli ordinati tangit, non vero ipsam materiam: vel an requiratur etiam contactus physicus, seu immediatus ipsum materiæ. Refp. I. Quantum est de necessitate precepti, & in praxi, diligenter curandum est, ut ipsam materiam Ordinis, v.g. Librum Evangeliorum, Calixtum Patena &c. ab ordinandis phycere, ac realiter attingatur. Ratio: tum quia Rubrica Pontificalis hoc præscribit, tum quia proinde sunt observanda: tum quia in Sacramentis anterior pars, quantum fieri possit,

est eligenda: (k) multi autem Doctores, ut D. Thomas, Cajetanus, Paludanus, aliique plures, quos citat Layman l. 5. trit. 9. c. 5. & 8. extinximus contactum physicum ac realem materiæ requiri ad substantiam & valorem Sacramenti Ordinis.

68. Refp. II. Nil hominum probabilitus est, ad valorem Sacramenti Ordinis sufficere solum contactum moralis materiæ remota Ordinationis. Ita Layman l. c. Gobat tr. 8. *Theol. Exper.* n. 77. citat que minor Doctorum. Ratio est: quia per folium contactum moralis jam verificatur verbum illud forte, *Accipe postquam &c.* ab Episcopo prolatum. Deinde tam stricta

DISTINCTIO XIII.

De Sacramento Matrimonii.

QUESTIONES.

Quid, & quotuplex sit Matrimonium, & quo bona ipsius?

SUMMARIUM.

1. Matrimonium dicitur magnum sacramentum: cur? Unde derivatur?
 2. Appellatur Conjugium, Connubium, Nuptiae; & hec proprie quid?
Ac sponsalia de presenti.
 3. Hoc tria, Matrimonium, Contritus Matrimonii, & Sacramentum Matrimonii, distinguuntur.
 4. Matrimonium, quid?
(a) De hoc infra Quæst. V. per totum.
 5. Matrimonium dividitur in Legitimum.
 6. Ratum, &
 7. Consummatum, & quid?
 8. Matrimonium, est Sacramentum nova Legis.
 9. Quando id a Christo institutum sit?
 10. Quia ratione jam anteas fuerit institutum?
 11. Olim non fuit Sacramentum, neque de sa-
go & inter Infideles.
 12. Bona Matrimonii, que?
 13. Alia eius bona fera efficiat.
 - (b) Ut dictum Tr. 14. Dist. 2. n. 5.
& legg. ac n. 15.
- I. **M**atrimonium, quod communiter postremo inter novæ Legis Sacra-

menta loco tractatur, a D. Apostolo, *ad Ephes. 5. Magnum Sacramentum appellatur.* Non quidem in eo sensu, quasi sit omnibus alius novæ Legis Sacramentis praestans: sed dicitur *Magnum Sacramentum* ratione sua significatio, & quod significet coniunctionem Christi cum Ecclesia: prout idem Apollonus l. c. expouit, de Matrimonio Fidelium sic loquens: *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & in Ecclesia.* Porro Matrimonium, iuxta nominis ethymologiam, derivatur aly *matris*, & *matrum*, id est, officium: quasi dicere *matris munus*, eo quod matris maxime incumbat officium nutritiæ prolis, quæ est finis primarius Matrimonii.

2. Matrimonio varia sunt nomina: quandoque enim dicitur *Conjugium*, eo quod virum ac mulierem sub uno, eodemque quasi matru jugo ad servandam fidem; & onera matrimonii sustinenda constitut. Insuper appellatur *Connubium*, & quandoque *Nuptiae*; eo quod antiquius pudors gratia ipsæ pueræ obvirebant, seu faciem velarent, dum viris dababant; exemplo Rebbeckæ, de qua id ipsum legitur Gen. 24. & notatur cap. *Nec illud 30. quis. 5.* Hodie tamen per Nuptias proprie intelligitur iplam solemnitas, seu pompa exterior, que in contractu matrimoniali communiter adhiberi solet. Et hinc tempore Adventus, & Quadragesima, probinentur celebrari Nuptiae: hoc est (ut loquitur Concilium Trident. ref. 24. Cap. 11.) *Solemnitas Nuptiarum*; quamvis quo-

quocunq[ue] tempore Matrimonium contrahatur; e. Capellanus, de Fatis. Tandem Matrimonium solet nonnunquam dici Spousalia de presenti: Verumtamen sub h[is] potius intelligitur ipse contractus matrimonialis, per verba praesentis temporis intus. Quod ut melius intelligatur.

3. Advertendum cum Doctore Subtili q. diff. 29, quaq[ue] un. §. de quinta, tria in Matrimonio distinguuntur: siquidem aliud est Matrimonium, & aliud contractus Matrimonii, & aliud Sacrementum Matrimonii. Matrimonium est illa oblatio mutua, seu vinculum illud, quo conjuges inter se munere indissolubiliter obligati permanent: & sic fumatur communiter Matrimonium absolute prolatum. Contractus Matrimonii est ille mutuus actus voluntatum, signis exterioribus sufficiente declaratus, quo conjuges contrahunt Spousaliam de presenti. Et iste contractus Matrimonii habet se in ordine ad Matrimonium priori modo iunctum, sicut causa ad effectum: siquidem vinculum Matrimonii causatur, & ortus ex contractu ipso Matrimonii. Tandem Sacramentum Matrimonii aliud non est, quam ipsum septimum novae Legis Sacramentum, a Christo Domino institutum, ex Christi institutione in dignitate contrahentibus causans gratiam ex opere operato. His praeceptis, sit.

4. CONCL. I. Matrimonium est legitima maris ac feminis coniunctio, iudicandam vita coniunctim retiens. Ita communis: & habetur tunc e. Illud §. fin. de Presemp. rum §. 1. Instr. de Patria potestate. Siquidem Matrimonium non ad tempus dumtaxat, sed quantum est in natura contractus, & quod propositum seu intentionem contrahentium, dicitur contrahi in perpetuum, five protocarum tempore, quidquid sit, an in certis casibus, atque auctoritate Divina deinceps possit dissolvi, nec ne. (a)

5. CONCL. II. Matrimonium recte dividitur in legitimum, ratum, & consummatum. Ita communis. Matrimonium legitimum dicitur illud, quod legitimo consentiu inter personas habiles, seu jure non impeditas, constitutum est. Et dicitur, legitimum, quia iuxta Leges factum est. Et tali Matrimonio datur non solum inter Fideles baptizatos, sed etiam post olim ante Christi adventum, daturque defacto inter Infideles, qui legitime, id est, abesse ullo impedimento direxerint, Matrimonium contrahant.

6. Matrimonium ratum in se includit le-

gitimum, addit vero rationem Sacramenti, per quod majorum similitudinem acquirit; unde illud dicitur Matrimonium ratum, quod non solum legitimo modo est contractum, sed insuper est Sacrementum, nondum consummatum. Et tale Matrimonium ratum datur duxax inter Fideles baptizatos, non vero inter Infideles sicut habetur. e. Quanta de Disputis, ibi: *Etsi Matrimonium verum inter Infideles existat, non tamen est ratum: inter fideles autem rerum, & ratum existit.*

7. Tandem Matrimonium consummatum dicitur, quod accedente reali corporis ulti, seu copula carnali inter conjuges est compleatum, & consummatum.

8. CONCL. III. Matrimonium inter Fideles baptizatos contractum, est unum ex septem novo Legis Sacramentis, a Christo Domino institutum. Ita Fides Catholica, estque definitum non solum in Concilio Florentino, sed etiam Trid. sif. 14. Canons 1. iob. 1. *Siquis dixerit, Matrimonium non esse vere & proprium unum ex septem novo Legi sacramentis a Christo Domino institutum, sed ob huiusmodi in Ecclesia inventum, neque graviter confundere: anathema sit.* Idem probatur ex perpetua traditione ac seni Ecclesiæ.

9. Quares: quo tempore Christus instituerit hoc Sacramentum? Resp. cum Scoto 4. dif. 26. §. de primo Sanctis lib. 2. de Matrim. dif. 4. num. 5. & alii versimilius id contigit time, quando Christus Marth. c. 19. approbat contractum matrimonii, modo, que primitus DEO institutus fuerit Gen. c. 2. & subiuxit: *Quod Deus conjunxit, homo non separabit.* His siquidem verbis Christus Dominus, ut Auctor Legis Evangelicae, videtur elevasse contractum matrimoniale ad rationem Sacramenti: ita ut *Quod Deus conjunxit, denotet, Deum non praetice instituisse contractum matrimoniale, sed conjunxit ex tunc gratiose per institutionem Sacramenti, concordantibus illum contractum matrimoniale: nam alii planius non inventur instituto hujus Sacramenti.*

10. Dices: Matrimonium a Deo fuit institutum jam ab initio Mundi, & in statu Innocentie, Gen. c. 2. ergo non prius post Adventum Christi Domini in causa passibili. Resp. distinguendo antecedens: Matrimonium fuit institutum jam ab initio Mundi, in ratione contractus indissolubilis, atque in ordine ad officium naturæ, & legitimam propagationem generis humani, conce-

conceditur: in ratione sacramenti, hoc est, signi efficacis digni recipientibus conseruentis gratiam ex opere operato, negatur antecedens; & eodem modo distinguuntur consequens.

11. CONCL. IV. Matrimonium in lege veteri, sicut & Matrimonium inter Infideles de facto contractum, non obstante quod sit legitimum, atque validum in ratione contractus, nihilominus non fuit, neque est sacramentum. Ita communis: *tum quia Matrimonium est unum ex septem nova Legi sacramentis, a Christo Domino institutum, uti definitum Conclitum Florentinum in decreto Unionis, ac Tridentinum sif. 7. can. & sif. 24. can. 1. tum quia Baptismus est junctus omnium sacramentorum Legis Evangelice: & consequenter, quoniam necdum fuerint baptizati, existunt incapaces ipsorum.*

12. Queres: quo fin Matrimonii? Resp. breviter cum Magistro Sententiarum 4. d. 31. & communis Theologorum. Tria principali sunt bona Matrimonii, videlicet Fides, Proles, Sacramentum. In Fide attenditur, ne post vinculum conjugale cum alio, vel alia coetare. In Prole, ut amante suspiciatur, & religio educetur. In Sacramento, ut conjugium non separaret; & dimisiva, vel dimissa, nec causa prolis alteri conjugari. Concordat Concilium Florentinum loc. cit. ubi ait: *Tria sunt bona Matrimonii. Primum, piores suscipienda, & educanda ad Cultum DEI. Secundum, fides, quam nonnulli coniugantes alteri servare debet. Tertium, indissolubilis matrimonio, propter hoc, quo significat indissolubilem coniunctionem Christi & Ecclesiæ.*

13. Et haec intelligenda sunt de tribus peculiaribus, & principalibus bonis, five effectibus Matrimonii. Tum quia illud habet alios quoddam effectus minus principales, ut puta remedium vitande inconvenientiae post lapsum, iuxta illud Apof. 1. Corint. 7. *Melius est enim nubere, quam vivi, & huiusmodi.* Tum quia Matrimonium ut Sacramentum conferat gratiam ex opere operato (b) quamvis hic effectus sit communis omnium Sacramentorum, & non peculiaris soli Matrimonio.

Q U A E S T I O N E I I.

De Materia, Forma, & Ministro Sacramenti Matrimonii.

S U M M A R I U M.

14. *Materia remota, & proxima sacramenti matrimoni.*
15. *Forma sacramenti matrimoni, qua?*
16. *An id matru, & surius, contrahere voleat?*
17. *Natur, & signa, cur pro forma sufficiant in hoc sacramento, & nos in aliis?*
18. *Minister eius, sunt ipsi contrahentes.*
19. *Solvitur infirmitas.*
20. *An contrahentes in statu malo, committant duplex peccatum mortale?*
- (c) *Concordia Tr. 14. Diff. 1. nu. 45.*
21. *Parechus offensio matrimoni, propri non est eius minister.*
22. *Offensum solum ut Testis autorizabilis.*
- (d) *Plus de hoc infra Diff. 14. n. 134. 136. & seqq.*
23. *Quonodo preferat certa verba?*
24. *Hac non requiruntur ad valorem sacramenti.*
- (e) *Ut dicetur Diff. 14. n. 137.*
- Parechus offensio, an posse dici Minister secundarius?*
25. *An facies mortaliter offensio ip statu malo?*
26. *Matrimonium, an posse contrahi per procuratores?*

14. CONCL. I. *Materia remota Sacra-menti Matrimonii, sunt corpora habilia contrahentium: materia proxima vero, est ipsamer legitima traditio mutua corporum in ordine ad generationem proli. Scotor. 4. dif. 26. Multus dif. 20. Th. Mor. n. 6. & alii pauci. Ratio est: quia Christus instituit hoc Sacramentum, in nulla penitus immutavit naturam contractus matrimonii, sed cum duxax ad statum Sacramenti exexistit; ergo eadem est materia sacramenti, que contractus: aqua materia contractus matrimonialis, sunt corpora contrahentium, generaliter enim materia cuiuslibet contractus est res illa, de qua contrahitur: ergo. Ceterum, quod traditio legitima corporum sit materia proxima hujus Sacramenti, probatur a simili; sic quippe etiam in Sacramento Ordin.*